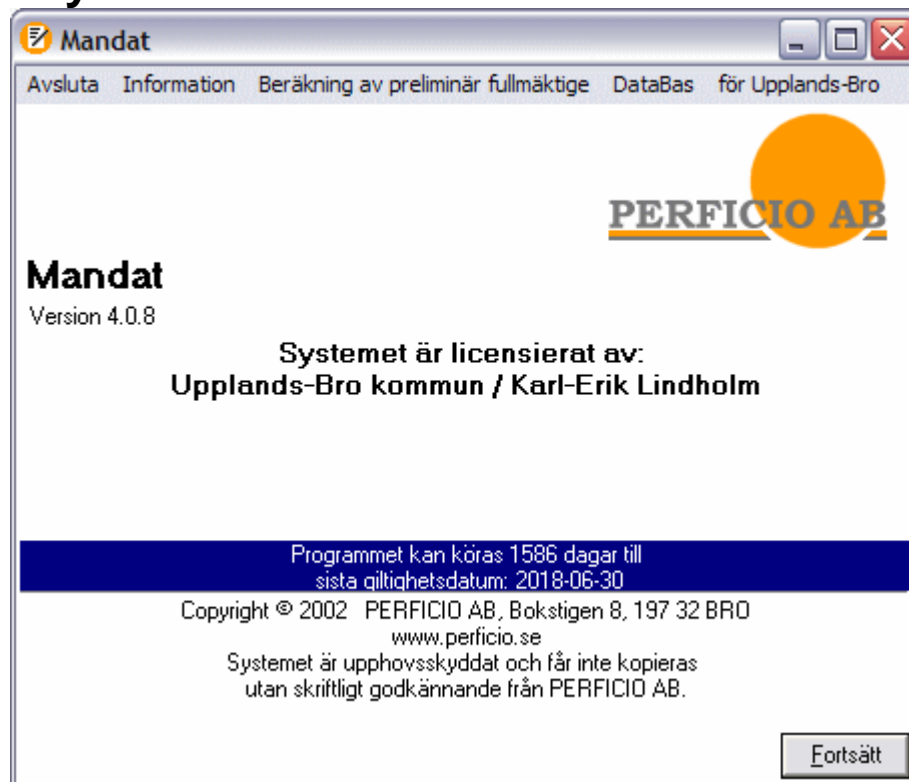

Innehållsförteckning

Startmenyn _____	2
Information _____	3
Inmatning av valresultat till fullmäktige _____	4
Beräkning av preliminär fullmäktige _____	4
Distrikt _____	5
Uppdatera Distrikt _____	6
Lagra Röster _____	8
Totalt _____	9
Visa _____	10
Beräkning av mandat till nämnder och styrelser _____	11
Valresultat (Mandat i Fullmäktige) _____	11
Ange mandat i Fullmäktige _____	11
Beställning av beräkning och redovisning _____	12
Valsamverkan _____	13
Beräkningsresultat _____	14
Alla kombinationer _____	15
Prognos vid beställning (antal resultat och vid utskrift antal sidor) _____	16
Skriv ut _____	16
Installation och användning av Mandat _____	19
Baskrav _____	19
Installation steg för steg _____	19
Installation av Adobe Reader _____	19
Installation av Mandat _____	20
Handbok _____	20
Första gången du går in i Mandat _____	20
Nyckelfilen _____	21

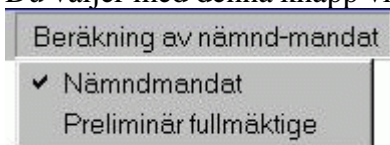
Startmenyn

På startmenyn finns ett antal knappar:

- **Avsluta.** Avsluta-knappen avslutar systemet.
- **Information.** Informationsknappen visar information om systemet. Se **Information** på sida 3.
- **Beräkning av nämnd-mandat.** Systemet har två delar.
  - Inmatning av valresultat till fullmäktige på sida 4.
  - Beräkning av mandat till nämnder och styrelser på sida 11.

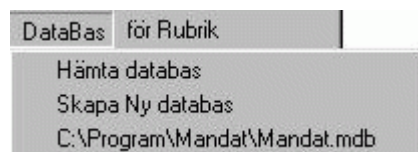
Du väljer med denna knapp vilken del du vill köra.

Den del som är aktuell står på knappen.

Med knappen kör du den del du valt.

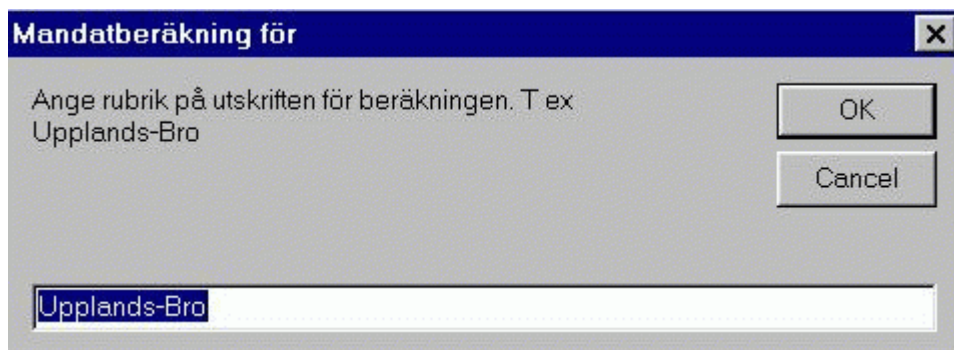
- **Databas.** Här finner du 3 alternativ.

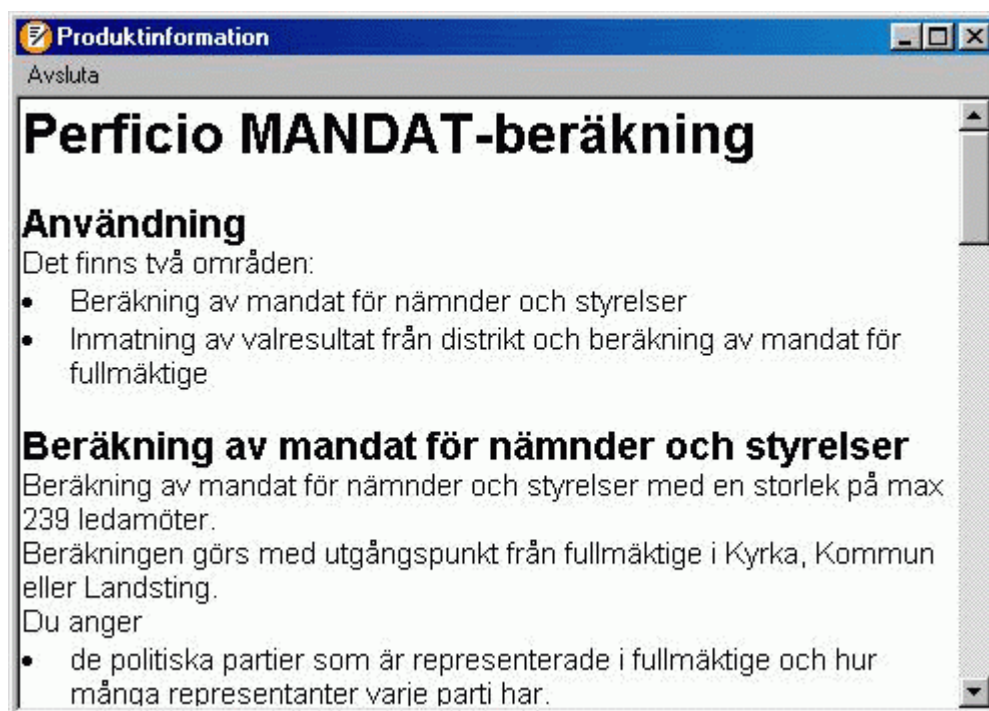
- Hämta databas
- Skapa Ny databas
- *C:\Program\Mandat\Mandat.mdb* (Databasen som du använder för tillfället – om du inte har ändrat något i denna meny är det Mandat.mdb som anges här)

Om databasen heter t ex **Kalle** kommer det, om inte det som står i **för Rubrik** (se punkten nedan) ändras, att stå **för Kalle** i utskriften (se avsnittet **Inmatning av valresultat till fullmäktige – Visa** för exempel på detta).

- **för Upplands-Bro** Du kan ange en rubrik överst på det framräknade resultatet. Den rubrik du angivit står på knappen. Trycker du på knappen får du upp en dialogruta där du kan ange den rubrik du vill ha.

Information

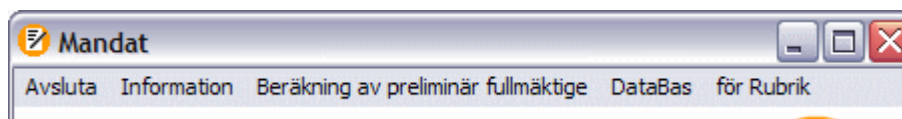
På översta raden till höger finns 3 knappar. Den mittersta av dessa – rutan – används för att förstora (Maximera) fönstret.

Till höger finns också en kolumn med en rektangel i. Överst och nederst i kolumnen finns pilar. För att flytta texten i fönstret kan du antingen klicka på pilarna eller dra i den vertikalt liggande rektangeln.

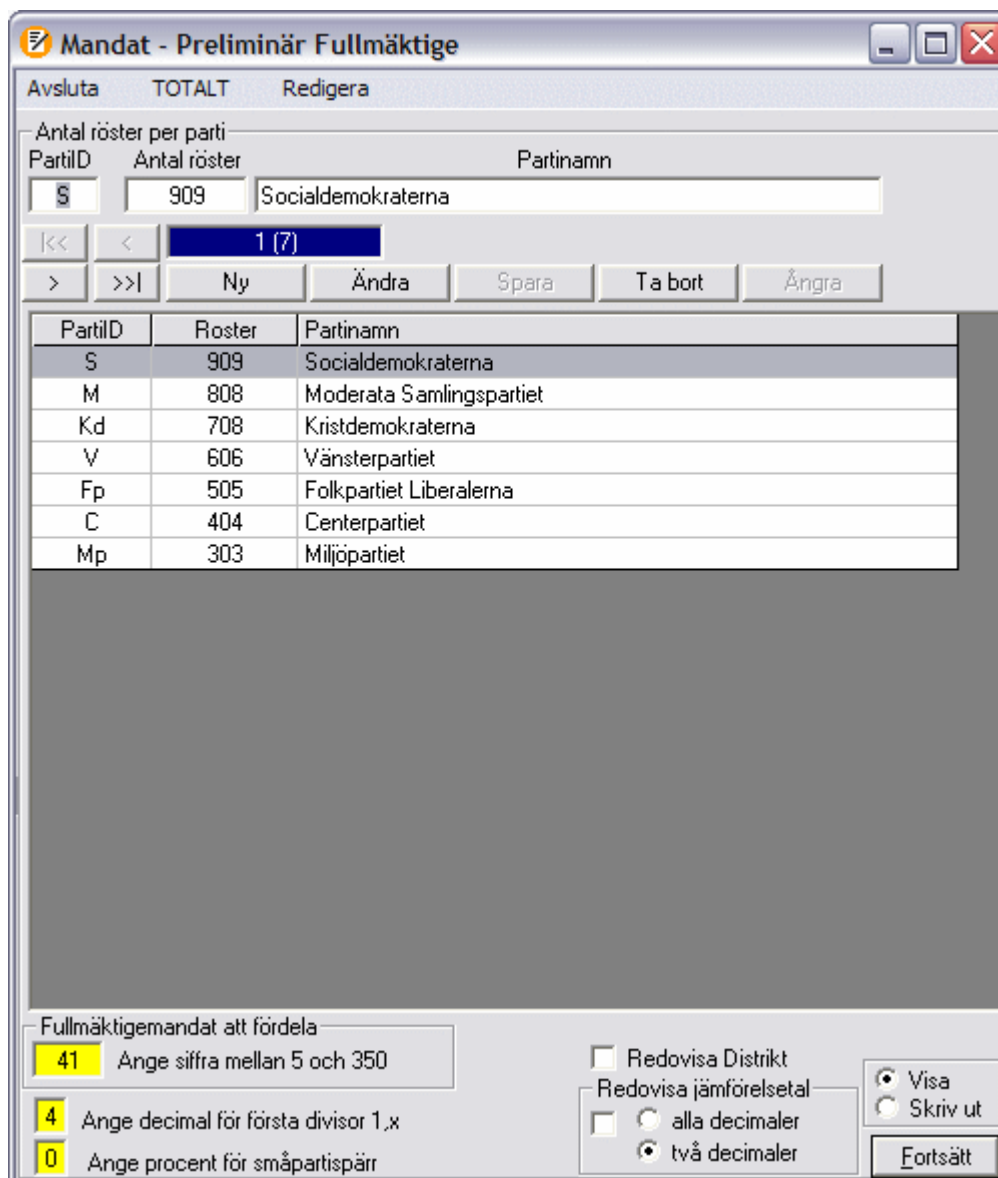
Inmatning av valresultat till fullmäktige

Beräkning av preliminär fullmäktige

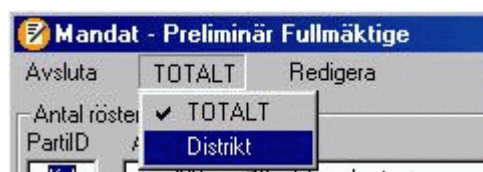
När knappen på startmenyn innehåller 'Beräkning av preliminär fullmäktige'

och du tryckt på knappen på startmenyn kommer du hit.

Andra knappen i huvudet innehåller:

- **Totalt.** Används för att sammanställa räknade röster från olika distrikt.

- **Distrikt.** Används för att ange distrikt och lagra röster per parti inom distriktet.

Knappen **Redigera** innehåller följande alternativ:

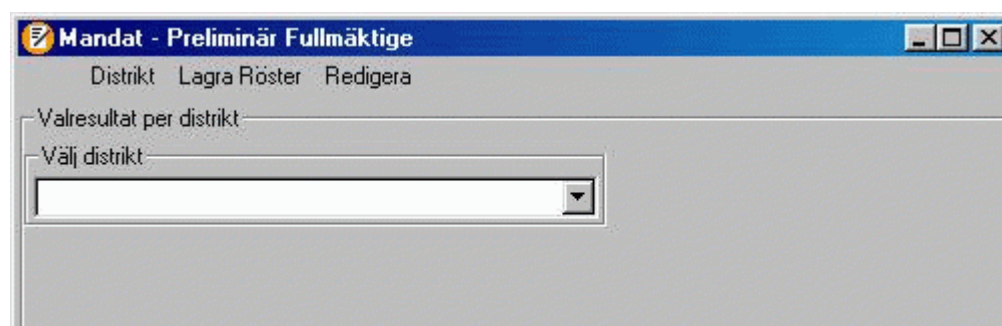
- **Kopiera.** Används för att kopiera text som du har skrivit in.
- **Klipp ut.** Används för att klippa ut text som du har skrivit in.
- **Klistra in.** Används för att klistra in text som du har kopierat/klippt ut från Mandat programmet eller någon annan del av systemet.

OBS! Du kan även använda tangentkombinationerna (t ex Ctrl+C) för att komma åt dessa funktioner.

- Markera den text du vill kopiera/klippa ut alternativt ställ dig på det ställe du vill klistra in text på.
- Tryck sedan på tangenten Ctrl och håll nere den samtidigt som du trycker på C, X eller V beroende på vad du vill göra.

Distrikt

Om du väljer Distrikt och trycker kommer du till

På denna dialogruta kan du antingen välja

- **Lagra Röster** för inmatning av röster eller
- **Uppdatera Distrikt** för att lägga till eller ändra information om distrikt.

Uppdatera Distrikt

Om du väljer **Uppdatera Distrikt** får du denna dialogruta

The screenshot shows a Windows-style dialog box titled "Mandat - Preliminär Fullmäktige". The main title bar includes the text "Uppdatera Distrikt" and "Redigera". Below the title bar, there is a menu option "Lägg till / Ändra / Ta bort distrikt". The dialog contains two input fields: "DistrNr" with the value "20" and "Distrikt namn" with the value "Distrikt 20 mm". Below these fields is a list box showing "1 (4)" items. At the bottom of the dialog is a table with two columns: "DistrNr" and "DistriktNamn". The table contains four rows of data. At the very bottom of the dialog is a progress indicator consisting of several small blue squares.

DistrNr	DistriktNamn
20	Distrikt 20 mm
30	Distrikt 30
40	Distrikt 40
10	Huvuddistriktet

Tryck på knappen 'Ny' så blir de fält du skall fylla i gula.

Alla knappar utom de du kan använda blir låsta för att undvika fel och för att du lättare skall se vilka val du har.

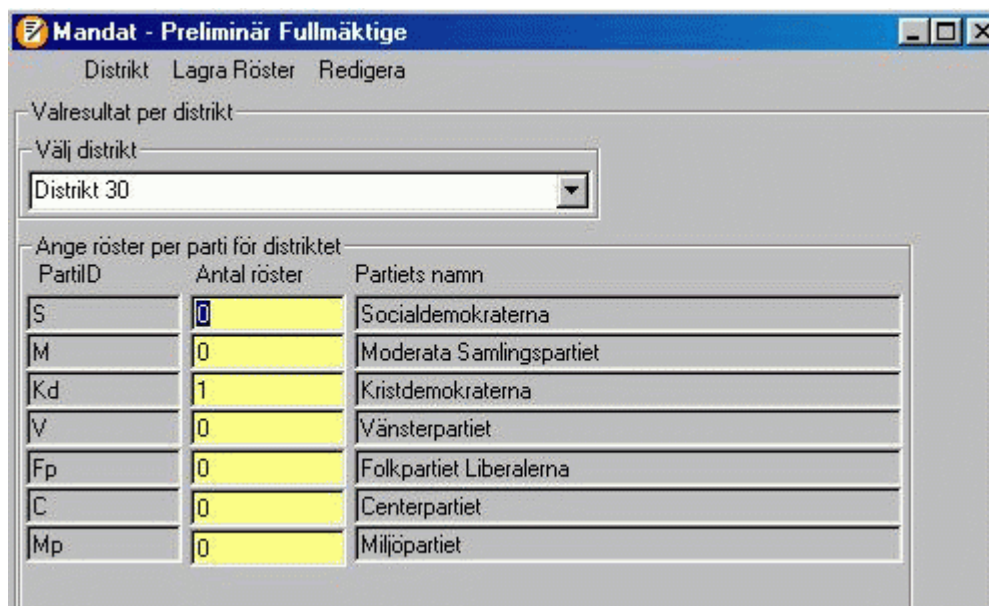
När du fyllt i fälten trycker du på spara och som du ser i bilden nedan har Distrikt 40 nu lagts till som valbara distrikt.

DistrNr	DistriktNamn
20	Distrikt 20 mm
30	Distrikt 30
40	Distrikt 40
10	Huvuddistriktet

Om du nu väljer **Lagra röster** kommer du tillbaka till dialogrutan där du kan mata in röster och i distriktstabellen finns nu Distrikt 40 med.

Lagra Röster

Om du på **Lagra Röster** väljer ett distrikt får du upp en dialogruta för inmatning av röster på distriktet

Valresultat per distrikt

Välj distrikt

Distrikt 30

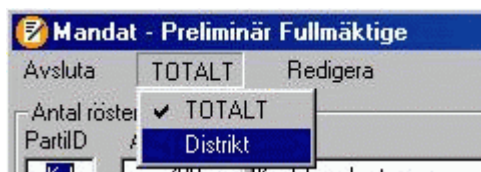
Ange röster per parti för distriktet

PartiID	Antal röster	Partiets namn
S	0	Socialdemokraterna
M	0	Moderata Samlingspartiet
Kd	1	Kristdemokraterna
V	0	Vänsterpartiet
Fp	0	Folkpartiet Liberalerna
C	0	Centerpartiet
Mp	0	Miljöpartiet

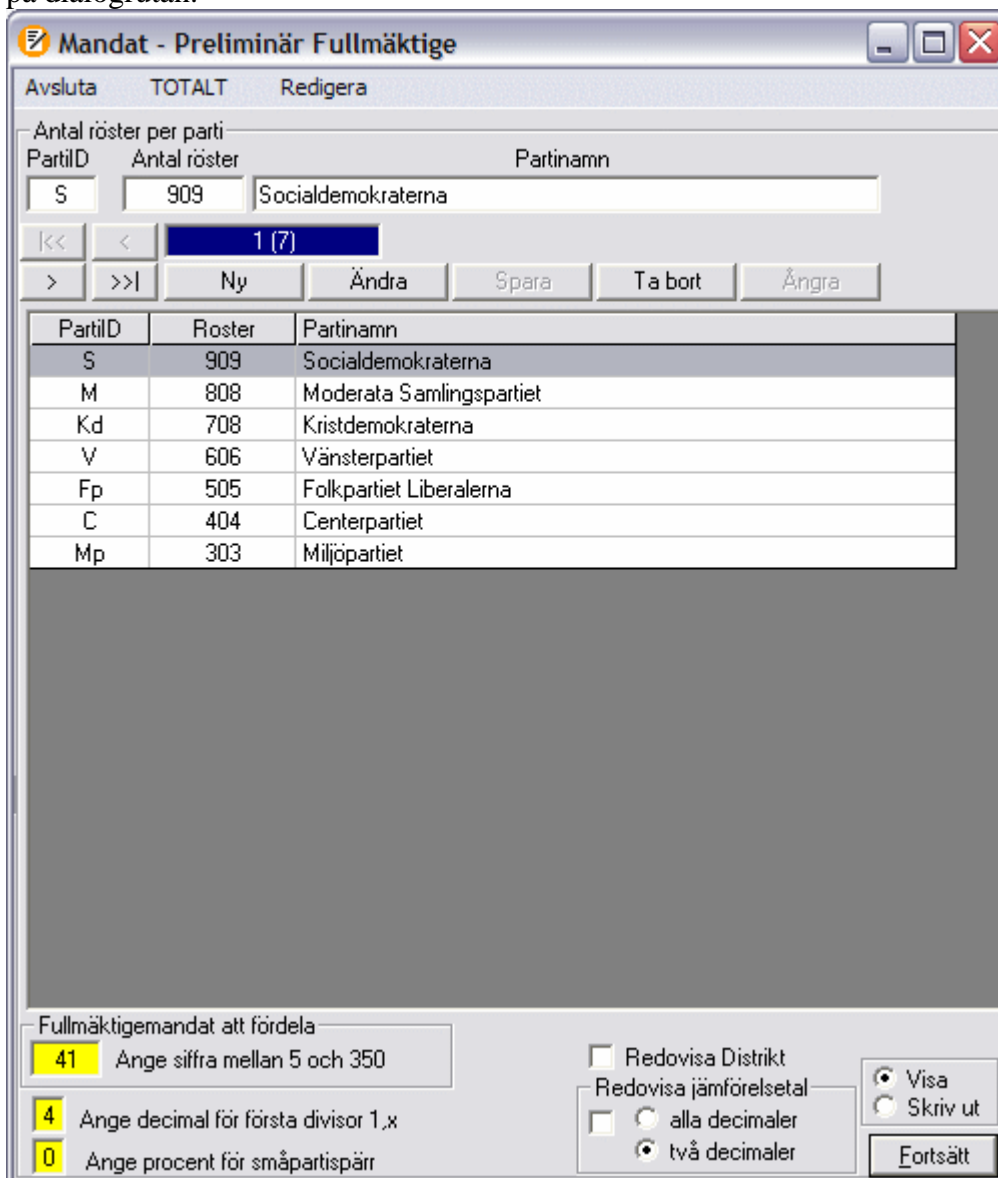

Totalt

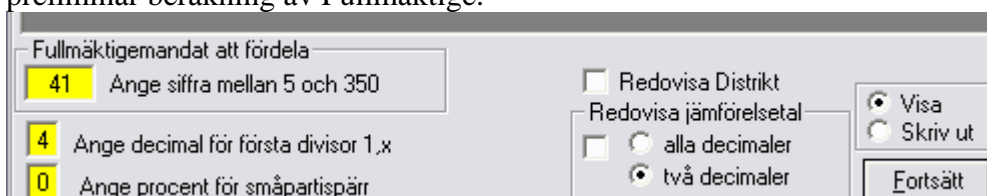
När du matat in röster på alla de distrikt du vill uppdatera trycker du på **TOTALT**

och systemet summerar rösterna från distrikten och visar summorna per parti på dialogrutan.

Från denna meny kan du **Visa** eller **Skriva ut** sammanställningen samt göra en preliminär beräkning av Fullmäktige.

Ange

- hur många platser Fullmäktige innehåller,
- om Distrikten skall redovisas,
- om jämförelsetalen ska redovisas (och om alla eller bara två decimaler ska visas). Väljer du att ange två decimaler så kommer talet att avrundas med avseende på 2 decimaler. Väljer du alternativet alla visas alla decimaler som systemet tillåter.
- om du vill visa resultatet på bildskärmen eller skriva ut det.

Fortsätt

Tryck därefter på

Systemet kommer då att beräkna mandatfördelningen i Fullmäktige och lagra denna fördelning som ingångsvärden för den andra delen av Mandat-systemet. Se Beräkning av mandat till nämnder och styrelser på sida 11.

Resultatet av beräkningen visas antingen på bildskärm eller skrivs ut beroende på vad du valt.

Visa

Om du valt **Visa** ser resultatet ut så här:

Mandat - Resultatet av mandatfördelningen									
Avsluta									
* innebär att mandatet har samma jämförelsetal som det följande (dvs skall lottas)									
Upplands-Bro kommun / Karl-Erik Lindholm har gjort mandatberäkningsbeställningen 2014-02-25									
Partinamn	PartiID	Antal röster							
Socialdemokraterna	S	909							
Moderata Samlingspartiet	M	808							
Kristdemokraterna	Kd	708							
Vänsterpartiet	V	606							
Folkpartiet Liberalerna	Fp	505							
Centerpartiet	C	404							
Miljöpartiet	Mp	303							
		TOTALT	4243						
Decimal för första divisor är: 4									
Distrikt namn/röster per parti	S	M	Kd	V	Fp	C	Mp		
Distrikt 20 mm	9	8	7	6	5	4	3		
Distrikt 30	0	0	1	0	0	0	0		
Distrikt 40	0	0	0	0	0	0	0		
Huvuddistriktet	900	800	700	600	500	400	300		
* efter mandatnummer betyder att efterföljande mandat har fått samma jämförelsetal (dvs lottnings skall verkställas)									
MandatNr=(Jämförelsetal), 1=(649,285714285714), 2=(577,142857142857), 3=(505,714285714286), 4=(432,857142857143), 5=(360,714285714286), 6=(303), 7=(288,571428571429), 8=(269,333333333333), 9=(236), 10=(216,428571428571), 11=(202), 12=(181,8), 13=(168,333333333333), 14=(161,6), 15=(141,6), 16=(134,666666666667), 17=(129,857142857143), 18=(121,2), 19=(115,428571428571), 20=(101,142857142857), 21=(101), 22=(101), 23=(101), 24=(89,777777777778), 25=(86,5714285714286), 26=(82,636363636364), 27=(80,8), 28=(78,666666666667), 29=(73,454545454545), 30=(72,1428571428571), 31=(69,923076923077), 32=(67,333333333333), 33=(64,363636363636), 34=(62,1538461538462), 35=(60,6), 36=(60,6), 37=(57,7142857142857), 38=(56,111111111111), 39=(55,090909090909), 40=(54,4615384615385), 41=(53,666666666667)									
Socialdemokraterna	Antal: 8	Mandat: 1	6	12	17	21*	26	31	35*
Moderata Samlingspartiet	Antal: 8	Mandat: 2	8	14	19	24	29	34	41
Kristdemokraterna	Antal: 7	Mandat: 3	9	15	20	28	33	40	
Vänsterpartiet	Antal: 6	Mandat: 4	11	18	25	32	39		
Folkpartiet Liberalerna	Antal: 5	Mandat: 5	13	22*	30	38			
Centerpartiet	Antal: 4	Mandat: 7	16	27	37				
Miljöpartiet	Antal: 3	Mandat: 10	23	36					
1.....									

Beräkning av mandat till nämnder och styrelser

Valresultat (Mandat i Fullmäktige)

När du tryckt på knappen 'Fortsätt' på startmenyn kommer du hit.

Här visas det valresultat (Antal mandat i fullmäktige per parti) som ligger till grund för mandatberäkningen till nämnder och styrelser.

Med produkten följer ett exempel. Du måste själv ange hur många platser varje parti har i det Fullmäktige som beräkningen skall baseras på. Systemet kan också göra beräkningen av Fullmäktigemandat om du kör Inmatning av valresultat till fullmäktige på sida 4. För detta krävs att du anger antal röster per parti i det senaste valet.

Ange mandat i Fullmäktige

Om du vill ändra antalet på ett parti som redan finns i listan, trycker du på knappen 'Ändra'. Som du ser på nästa bild, låses alla knappar utom 'Spara' och 'Ångra', samtidigt låses fälten upp så du kan skriva i dem. De fält du kan skriva i är markerade med gul bakgrundsfärg.

Ändra till aktuellt antal mandat och tryck på 'Spara'-knappen.

Nu kan du se i listan att ändringen är genomförd.

PartiD	Antal mandat	Partinamn
	16	Socialdemokraterna

PartiD	PartiValRes	Partinamn
S	16	Socialdemokraterna
M	11	Moderata Samlingspartiet

Om du vill lägga till ett nytt parti, trycker du på knappen 'Ny'. De fält du skall fylla i blir gula och alla knappar utom 'Spara' och 'Ångra' blir låsta.

Du fyller i fälten och trycker på 'Spara' så lagras det nya partiet i tabellen.

Beställning av beräkning och redovisning

Nämndmandat att fördela. Här anger du det antal mandat du vill att systemet skall räkna fram.

Ange ett mer än vad som skall ingå i nämnden, eftersom det kan bli lottnings för sista mandatet. Då visar systemet mellan vilka partier lottningen skall göras.

Kryssruta för **Valsamverkan**. Om du klickar i rutan markeras eller avmarkeras den. Lämnar du rutan markerad får du (när du tryckt 'Fortsätt') upp en ny meny, där du kan ange mellan vilka partier valsamverkan skall beräknas.

Kryssruta för att **Redovisa jämförelsetal**. Om du lämnar denna ruta markerad, visas de framräknade jämförelsetalen i redovisningen.

Du kan välja att **Visa** redovisningen på bildskärmen eller att **Skriva ut** den.

När du har

- korrekt Fullmäktige-fördelning,
- valt antal nämndmandat att fördela,
- angett om du vill ta fram valsamverkan eller inte,
- valt om du vill redovisa jämförelsetal eller inte,
- angett om du vill visa alla decimaler eller två decimaler och
- valt om du vill titta på resultatet på skärmen eller skriva ut det

tryck på knappen

Valsamverkan

Hit kommer du om du markerat kryssrutan 'Valsamverkan' på föregående meny.

Valresultat	Politiskt parti	S	M	V	Kd	Fp	C	Mp
16	Socialdemokraterna	S						
11	Moderata Samlingspartiet	M						
5	Vänsterpartiet	V						
4	Kristdemokraterna	Kd						
3	Folkpartiet Liberalerna	Fp						
2	Centerpartiet	C						
1	Miljöpartiet	Mp						

Alla markerade kombinationer

Fortsätt

Mellan varje parti finns en skärningspunkt till varje annat parti. I varje skärningspunkt finns en kryssruta. Du kan ange valsamverkan genom att markera skärningspunkterna mellan partierna.

S

M

V

Kd

Fp

C

Mp

Markera alla samverkanspunkter som skall ingå i redovisningen

I exemplet på bilden har jag fyllt i valsamverkan mellan S, V och Mp. Jag har också fyllt i valsamverkan för M, Kd, Fp och C.

Jag har också valt att beställa alla markerade kombinationer

Alla markerade kombinationer

Om du trycker på knappen 'Fortsätt', får du en fråga om du vill utföra bearbetningen. Denna används som säkerhet för att du inte gjort en beställning som har större omfattning än du förväntat.

Mandat

?

Bearbetningen omfattar cirka 37 kombinationer
Vill du fortsätta?

Ja Nej

Svara 'Ja' så görs beräkningen och redovisas resultatet.

Beräkningsresultat

Mandat - Resultatet av mandatfördelningen									
Avsluta									
* innebär att mandatet har samma jämförelsetal som det följande (dvs skall lottas)									
Upplands-Bro kommun / Karl-Erik Lindholm har gjort mandatberäkningsbeställningen 2014-02-25 för									
Upplands-Bro									
Fullmäktige					Valsamverkan - B				
Mandat	Partinamn			PartiID					
16	Socialdemokraterna			S	S				
11	Moderata Samlingspartiet			M		M			
5	Vänsterpartiet			V	X		V		
4	Kristdemokraterna			Kd		X		Kd	
3	Folkpartiet Liberalerna			Fp		X		X	Fp
2	Centerpartiet			C		X		X	C
1	Miljöpartiet			Mp	X		X		Mp
* efter mandatnummer betyder att efterföljande mandat har fått samma jämförelsetal (dvs lottning skall verkställas)									
MandatNr=(Jämförelsetal), 1=(16), 2=(11), 3=(8), 4=(5,5), 5=(5,3333333333333333), 6=(5), 7=(4), 8=(4), 9=(3,888888888888887), 10=(3,2), 11=(3)									
Socialdemokraterna	Antal: 5	Mandat: 1	3	5	7*	10			
Moderata Samlingspartiet	Antal: 3	Mandat: 2	4	9					
Vänsterpartiet	Antal: 1	Mandat: 6							
Kristdemokraterna	Antal: 1	Mandat: 8							
Folkpartiet Liberalerna	Antal: 1	Mandat: 11							
Centerpartiet	Antal: 0	Mandat:							
Miljöpartiet	Antal: 0	Mandat:							
1-----									
MandatNr=(Jämförelsetal), 1=(21), 2=(11), 3=(10,5), 4=(7), 5=(5,5), 6=(5,25), 7=(4,2), 8=(4), 9=(3,888888888888887), 10=(3,5), 11=(3)									
Moderata Samlingspartiet	Antal: 3	Mandat: 2	5	9					
Kristdemokraterna	Antal: 1	Mandat: 8							
Folkpartiet Liberalerna	Antal: 1	Mandat: 11*							
Centerpartiet	Antal: 0	Mandat:							
Miljöpartiet	Antal: 0	Mandat:							

Som du ser på bilden anges

- mandatfördelningen i Fullmäktige (kolumnen längst till vänster i rubriken)
- den valsamverkansbeställning du angett.

Om du markerat kryssrutan 'Visa jämförelsetal' får du dessa i rubriken som du ser på bilden.

Därefter visas mandatfördelningen med så många mandat du begärt beräkningen för. Längst till vänster finns partinamnet – om raden inte visar samverkan - eller partiidentiteter med snedstreck emellan – om raden visar samverkan.

I nästa kolumn visas antal mandat för det eller de partier som finns på raden.

Till höger om summakolumnen visas mandatnumren dvs det parti som fått första, andra, tredje osv mandat.

Som också kommenteras i redovisningen kan ett eller flera mandatnummer dessutom ha en '*' (asterisk). Asterisken visar att mandatnumret med asterisken har fått samma jämförelsetal som det efterföljande mandatet. Om till exempel beräkning görs för en nämnd med 11 mandat och det 11e mandatet har en asterisk, skall ytterligare ett mandat räknas fram och lottning verkställas mellan de partier som har det 11e och 12e mandatet.

Lite längre ner i listan finns

Avsluta

* innebär att mandatet har samma jämförelsetal som det följande (dvs skall lottas)

MandatNr=(Jämförelsetal), 1=(18), 2=(16), 3=(9), 4=(8), 5=(6), 6=(5,3333333333333333), 7=(5), 8=(4,5), 9=(4), 10=(3,6), 11=(3,2)

Socialdemokraterna	Antal: 5	Mandat: 2	4	6	9	11
Vänsterpartiet	Antal: 1	Mandat: 7				
Centerpartiet	Antal: 0	Mandat:				
Miljöpartiet	Antal: 0	Mandat:				
M / Kd / Fp /	Antal: 5	Mandat: 1	3	5	8	10

7

MandatNr=(Jämförelsetal), 1=(21), 2=(14), 3=(10,5), 4=(7), 5=(7), 6=(5,25), 7=(4,666666666666667), 8=(4,2), 9=(4), 10=(3,5), 11=(3,5)

Kristdemokraterna	Antal: 1	Mandat: 9				
Centerpartiet	Antal: 0	Mandat:				
Miljöpartiet	Antal: 0	Mandat:				
S / V /	Antal: 6	Mandat: 1	3	4*	6	8
M / Fp /	Antal: 4	Mandat: 2	5	7	11	

8

MandatNr=(Jämförelsetal), 1=(21), 2=(11), 3=(10,5), 4=(7), 5=(7), 6=(5,5), 7=(5,25), 8=(4,2), 9=(3,666666666666667), 10=(3,5), 11=(3,5)

Moderata Samlingspartiet	Antal: 3	Mandat: 2	6	9		
Centerpartiet	Antal: 0	Mandat:				
Miljöpartiet	Antal: 0	Mandat:				
S / V /	Antal: 6	Mandat: 1	3	4*	7	8
Kd / Fp /	Antal: 2	Mandat: 5	11			

9

Här ser du exempel med framräknade mandat för partier i samverkan.

Genom att klicka på pilarna till höger kan du bläddra uppåt och neråt i redovisningen.

Alla kombinationer

Vid 'Alla kombinationer':

tar systemet fram alla kombinationer där ett kryss anger att 2 partier vill samverka. Systemet reducerar antalet kombinationer i största möjliga utsträckning.

Till exempel

S	S		
M		M	
Kd	x		Kd
F	x		F

Här visas 3 kombinationer:

1. Varje parti för sig
2. M + Kd
3. M + F

Kombinationen M + Kd + F visas inte eftersom ett x inte är angivet för att ange att Kd och F vill samverka.

Däremot om 'Alla kombinationer' **inte** är angivet gör systemet en mandatberäkning för den kombination som är markerad dvs i exemplet ovan kommer kombinationen M + Kd + F att beräknas.

Prognos vid beställning (antal resultat och vid utskrift antal sidor)

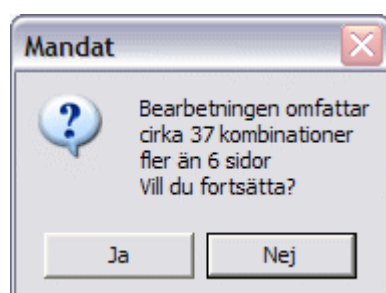
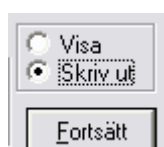
Du får en fråga i samband med varje beställning av beräkning om du vill fullfölja beställningen. Detta görs därför att systemet kan generera tusentals resultat och sidor om beställningen omfattar max (16) partier, max (350) mandat och markering av alla valsamverkansmöjligheter mellan alla partier.

Systemet anger hur många resultat som räknas fram och hur många sidor resultatet omfattar vid begäran om utskrift. Systemet anger 'cirka antal resultat' och 'fler än antal sidor', eftersom antal resultat beror på vilka kombinationer som anges och utskriften beror på hur många mandat som räknas fram och hur många partier som omfattas och om jämförelsevärden skall skrivas ut.

Det går inte att redovisa en exakt prognos utan att göra en större del av beräkningen. Eftersom denna är resurskrävande har jag valt att vara mindre exakt i prognosen för att svarstiden för dig som användare skall bli bättre.

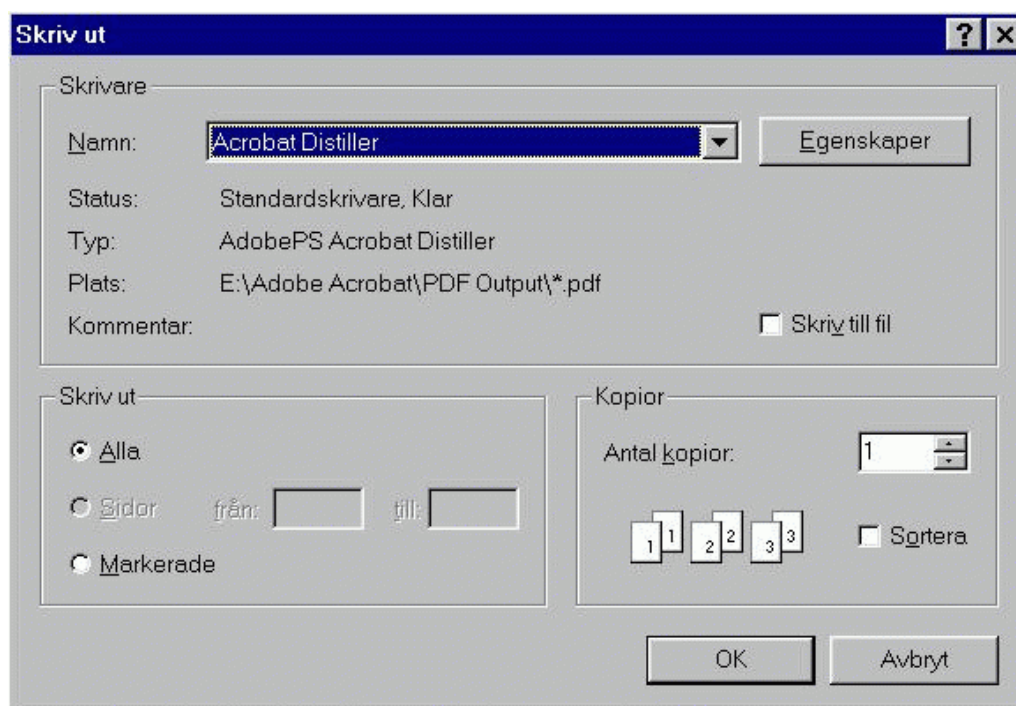
Skriv ut

Om du anger Skriv ut

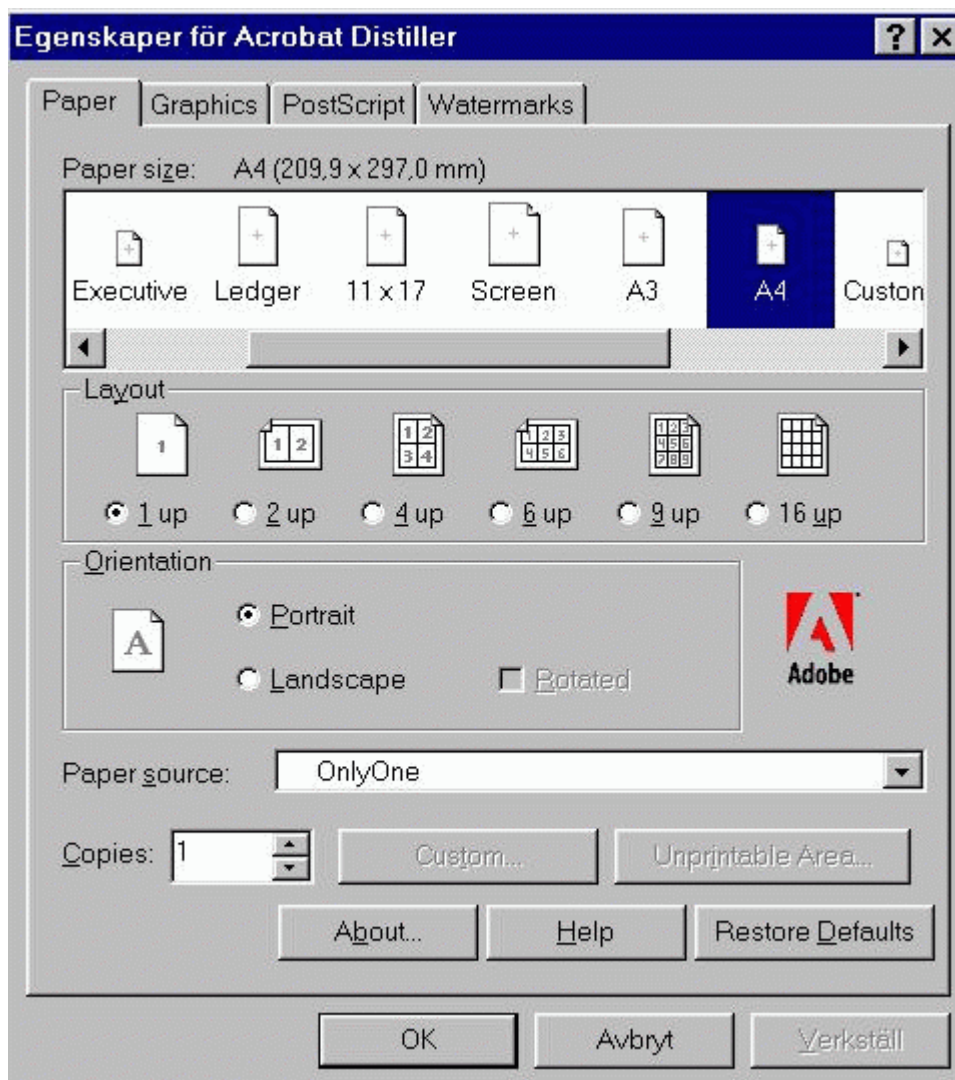

får du dvs ett uppskattat sidantal.

Om du svarar Ja får du en dialogruta där du kan välja skrivare

I det här fallet har jag valt Acrobat Distiller för att producera ett dokument jag kan skicka på Internet. Om du trycker på egenskaper kan du välja egenskaper för den valda skrivaren

Jag vill ha utskriften i stående A4.

Därefter trycker jag OK för att påbörja utskriften.

Det färdiga resultatet är innehållsmässigt samma som visas på skärmen, men layouten är något annorlunda

Upplands-Bro kommun / Karl-Erik Lindholm har gjort mandatberäkningsbeställningen 2014-02-25 för

Upplands-Bro

Fullmäktige		Valsamverkan - C						
Mandat	Partinamn	PartiID						
16	Socialdemokraterna	S	S					
11	Moderata Samlingspartiet	M		M				
5	Vänsterpartiet	V	X		V			
4	Kristdemokraterna	Kd		X		Kd		
3	Folkpartiet Liberalerna	Fp		X		X	Fp	
2	Centerpartiet	C		X		X	X	C
1	Miljöpartiet	Mp	X		X			Mp

* efter mandatnummer betyder att efterföljande mandat har fått samma jämförelsetal (dvs lotning skall verkställas)

MandatNr=(Jämförelsetal), 1=(16), 2=(11), 3=(8), 4=(5,5), 5=(5,3333333333333333), 6=(5), 7=(4), 8=(4), 9=(3,666666666666667), 10=(3,2), 11=(3)

Socialdemokraterna	Antal: 5	Mandat: 1	3	5	7*	10
Moderata Samlingspartiet	Antal: 3	Mandat: 2	4	9		
Vänsterpartiet	Antal: 1	Mandat: 6				
Kristdemokraterna	Antal: 1	Mandat: 8				
Folkpartiet Liberalerna	Antal: 1	Mandat: 11				
Centerpartiet	Antal: 0	Mandat:				
Miljöpartiet	Antal: 0	Mandat:				

1

MandatNr=(Jämförelsetal), 1=(21), 2=(11), 3=(10,5), 4=(7), 5=(5,5), 6=(5,25), 7=(4,2), 8=(4), 9=(3,666666666666667), 10=(3,5), 11=(3)

Moderata Samlingspartiet	Antal: 3	Mandat: 2	5	9
Kristdemokraterna	Antal: 1	Mandat: 8		

Installation och användning av Mandat

Baskrav

Ett av operativsystemen

- Microsoft Windows 2000/XP/Vista/7

Installation steg för steg

Sätt Mandat CD:n i läsaren. Installationsmenyn startar automatiskt.

För att kunna läsa dokumentationen till Mandat krävs Adobe Reader eller motsvarande. Om du inte har det installerat på din dator, börja med att välja ut lämplig variant bland dem i installationsmenyn och trycka på den tangent som motsvarar ditt val.

Om du redan har Adobe Reader eller motsvarande installerat alt. är klar med installationen av Adobe Reader går du vidare till avsnittet **Installation av Mandat**.

OBS! Skulle du under någon del av installationen vilja avsluta installationsprogrammet klickar du på **Avbryt**. Vill du gå tillbaka för att ändra någonting under installationen klickar du på **Bakåt**. Om du gör en standardinstallation behöver du bara svara **Nästa** för varje dialog, så väljer installationen de rekommenderade värdena. Detta gäller för både Mandat och Adobe Reader.

Installation av Adobe Reader

Krav på Operativsystem	Version av Adobe-Reader	Tryck på Fn-tangent på ditt tangentbord för att starta installationen
Windows XP (SP3) / 7	Acrobat Reader XI v11.0.06 / v11.0.00	F1/F2 tangenten (engelsk/svensk)
Windows Vista (SP2)	Adobe Reader X v10.1.4 / v10.1.0	F3/F4 tangenten (engelsk/svensk)
Windows 2000 (SP4)	Adobe Reader v9.5.0 / v9.5.0	F5/F6 tangenten (engelsk/svensk)

Instruktionen som visas nedan är baserad på Adobe Reader XI v11 (svensk version). Övriga versioner går till på motsvarande sätt (med endast små skillnader).

När installationsprogrammet har kommit igång, visas en ruta med texten *Klart att installera Adobe Reader XI*.

Nu ska du välja den plats där du vill att programmet ska installeras.

Du rekommenderas att acceptera den förvalda katalogen. Vill du lägga Reader-programmet i en annan katalog klickar du på **Ändra destinationsmapp...** Då visas en dialogruta där du kan ange vilken disk (C,D, E, F...) och katalog som du vill lägga Reader-programmet på. Skriv in önskad sökväg i rutan *Mapp* eller välj disk och sedan katalog under rutan *Leta i*. När du är färdig klickar du på **OK**.

När du är klar trycker du på **Nästa**.

Nu ska du välja hur du vill hantera uppdateringar. När du är klar trycker du på **Installera**.

När installationen är klar visas rutan *Installationen är klar*. Klicka på **Slutför**.

Installation av Mandat

<i>Krav på Operativsystem</i>	<i>Tryck på Fn-tangent på ditt tangentbord för att starta installationen</i>
Windows 2000 / XP / Vista / 7	F7 tangenten

Tryck på F7 tangenten på ditt tangentbord för att starta installationen av Mandat.

Du möts först av en välkomstruta. Klicka på **Nästa** för att påbörja installationen.

Nu ska du välja den plats där du vill att programmet ska installeras.

Du rekommenderas att acceptera den förvalda katalogen. Vill du lägga Mandat-programmet i en annan katalog klickar du på **Byt...** Då visas en dialogruta där du kan ange vilken disk (C,D, E, F...) och katalog som du vill lägga Mandat-programmet på. Skriv in önskad sökväg i rutan *Mapp* eller klicka på rutan *Leta i* och ange sedan önskad sökväg. När du är färdig klickar du på **OK**.

När du är nöjd trycker du på **Nästa**.

Nu är programmet redo för installation. Vill du ändra på något klickar du på **Bakåt**, så att du kommer tillbaka och kan ändra det du vill. När allt är som du vill ha det, klickar du på **Installera**.

Nu börjar installationsprogrammet att kopiera de filer som behövs.

När installationsprogrammet är klar med kopieringen visas en dialogruta som talar om att installationen är klar. Klicka på **Slutför**.

Antingen visas inte fler dialogrutor och du kan då börja använda Mandat, eller så visas följande ruta:

Du måste starta om systemet för att konfigureringsändringarna i Mandat ska gälla. Klicka på Ja om du vill starta om datorn nu eller klicka på Nej om du vill starta om manuellt senare.

Du rekommenderas att starta om datorn direkt. Klicka på **Ja**.

Handbok

... finns på CDn. Skriv ut handboken genom att:

Leta reda på filen 'Mandat.pdf'.

Dubbelklicka på filen för att starta Adobe Reader eller motsvarande.

Du kan även stoppa i Mandat CD:n i läsaren och - efter att installationsmenyn startat – trycka på F8-tangenten.

Skriv ut handboken.

Första gången du går in i Mandat

Första gången du går in i systemet Mandat finns en exempeldatabas.

Du måste ange de Mandat som är aktuella för varje parti i Fullmäktige. Detta gör du på menyn 'Valresultat (Mandat i Fullmäktige)' se sida 11.

Nyckelfilen

... är en systemfil som används för att identifiera licenstagaren och giltighetstiden för användningen av systemet. Systemet kan inte köras om filen saknas eller är felaktig.

Systemet distribueras på en CD. Nyckelfilen finns på CDn.

Nyckelfilen skall ligga i samma katalog som programmet dvs filen 'Mandat.exe'. Detta görs automatiskt vid installationen.

Namnet på Nyckelfilen för Mandat börjar med 'Mandat' och avslutas med '.key'. I namnet finns dessutom systemets versionsnummer och ditt kundnummer.